

Velferðarráðuneytið
Berist til félags- og húsnæðismálaráðherra
Hafnarhúsinu við Tryggvagötu
101 Reykjavík

Reykjavík 31. ágúst 2015

Ágæti félags- og húsnæðismálaráðherra, Eygló Harðardóttir.

Í skipunarbréfi Velferðarvaktarinnar er lögð áhersla á að hún skuli huga „...að velferð og afkomu efnalítilla barnafjölskyldna, sérstaklega einstæðra foreldra og barna þeirra og afla upplýsinga um aðstæður þeirra sem búa við sára fátækt svo draga megi úr henni“.

Velferðarvaktin hefur skoðað hvernig efla megi úrræði einstæðra foreldra og barna þeirra og í því sambandi m.a. fjallað um rannsóknina *Jaðarstaða foreldra - velferð barna* (sjá fylgiskal 1). Í kjölfar þessa samþykkti Velferðarvaktin á fundi sínum þann 31. ágúst sl. að leggja til við ráðherra eftirfarandi:

Velferðarvaktin leggur til að ráðherra félags- og húsnæðismála í samvinnu við sveitarfélögin finni leiðir til að tilraunaverkefnið TINNA fari af stað, einstæðum foreldrum sem eru notendur fjárhagsaðstoðar og börnum þeirra til hagsbóta.

Greinagerð:

Eitt meginmarkið rannsóknarinnar, sem lýst er í *Jaðarstaða foreldra - velferð barna* var að bera saman efnahagslegar og félagslegar aðstæður reykvískra barnafjölskyldna eftir atvinnustöðu þeirra. Annað markmið var að kanna hvort atvinnustaða foreldra hefur áhrif á þátttöku barna þeirra í íþrótt- og tómstundaiðkun. Að lokum var markmiðið að kortleggja hindranir foreldra sem fá fjárhagsaðstoð til að nýta sér þjónustu er varðar börn þeirra.

Fram kemur samkvæmt niðurstöðum könnunarinnar eru börn efnaminni foreldra strax undir 6 ára aldri í þeirri stöðu að hafa takmarkaðan aðgang að gæðum samfélagsins samanborið við börn efnameiri foreldra. Þau taka síður þátt í skipulögðu íþrótt- og tómstundastarfi og eru síður á leikskóla og eiga þar af leiðandi síður aðgang að félagslegu tengslaneti almennt samanborið við börn efnameiri foreldra. Mismunurinn heldur áfram þegar börnin komast á grunnskólaaldurinn.

Velferðarvaktin telur mikilvægt að ríki og sveitarfélög efli svokölluð virkniúrræði þar á meðal gagnvart einstæðum foreldrum svo þeim og börnum þeirra reiði betur af.

Velferðarvaktin telur því mikilvægt að sett verði af stað tilraunaverkefni sem lýst er á eftirfarandi hátt í ályktunarkafla rannsóknarinnar, en það nefnist TINNA, næði til a.m.k. fimm ára og fæli í sér fjölþættan stuðning fyrir unga einstæða foreldra sem eru notendur fjárhagsaðstoðar.

„Verkefnið þarf að fela í sér menntunarmöguleika og/eða starfsþjálfun með það að markmiði að auka möguleika þessara ungu einstæðu mæðra til náms eða vinnu. Hugmynd að slíku úrræði felur í sér samþætta áætlun um menntun og/eða starfsþjálfun, fjárhagsstuðning, aðstoð vegna húsnæðismála, uppeldisráðgjöf og sérfræðiþjónustu. Jafnframt sé hugað að fjárhagsstuðningi og sérfræðiþjónustu vegna barna þeirra. Mikilvægt er að í upphafi fari fram greining á líðan og aðstæðum kvennanna, og hentar EMS matsskalinn vel til þess. Á grundvelli matsins verði síðan gerð einstaklingsáætlun til að mæta mismunandi þörfum hvers og eins. Allan stuðning og þjónustu þarf að samþætta og samræma og því leggjum við áherslu á að í hverju máli verði málstjóri sem sjái um samhæfingu og samskipti við alla hlutaðeigandi aðila til hagsbóta fyrir konurnar sjálfar og aðra sem koma að endurhæfingu hennar.“

og

„**TINNA** þarf að hafa málstjóra (verkefnisstjóra) sem sinnir eingöngu þeim konum sem taka þátt í úrræðinu, hefur yfirumsjón með öllum áætlunum og sinnir samskiptum við samstarfsaðila. Val á þátttakendum þarf að vanda vel og gæta þess að forsendur og áhugi sé til staðar til að nýta sér aðstoðina. Mikilvægur þáttur í stuðningi við foreldra er að fylgja eftir einstaklingsáætlun viðkomandi sem er gerð eftir ítarlegt mat á þörf hans fyrir stuðning. Einstaklingsáætlun þarf að fylgja þétt eftir og málstjóri er vakandi yfir því að henni sé fylgt vel eftir og að hún leiði þannig til aukinna lífsgæða fyrir konurnar. Einnig nær slík áætlun til fjármála heimilisins, ástundunar í námi eða starfsþjálfun, tómstundaiðkunar og ræktun félagslegra tengsla og ásamt fjölskylduvinnu. Þá þarf áætlunin að taka tillit til barna kvennanna, meta þarf þörf fyrir stuðning er varðar barnauppeldi, skipulag á heimili, íþrótt og tómstundaiðkun, umönnun barna, og nám þeirra.“

Áætla má að árlega væri hægt að vísa 15-20 einstæðum foreldrum í tilraunaverkefnið.

Ýmis góð virkniúrræði eru fyrir hendi sem henta ýmsum hópum s.s. Kvennasmiðjan og Gæfuspor. Að mati Velferðarvaktarinnar er verkefnið TINNA mikilvæg viðbót, sérlega sniðið að einstæðum foreldrum og börnum þeirra. Velferðarvaktin telur að verkefnið eigi að ná til þeirra einstæðra foreldra (mæðra og feðra) og barna þeirra sem eru í mestri þörf fyrir aðstoð af þessu tagi.

Velferðarvaktin leggur því til að ráðherra félags- og húsnæðismála í samvinnu við sveitarfélögin finni leiðir til að tilraunaverkefnið TINNA fari af stað einstæðum foreldrum, sem eru notendur fjárhagsaðstoðar, og börnum þeirra til hagsbóta.

Með kveðju,
Siv Friðleifsdóttir,
formaður Velferðarvaktarinnar